

Aitoa apua?

– Kehitysyhteistyövarojen kriteerit ja avun päisuttelu

Vuoden 2010 valtion talousarviossa pakolaiskulujen osuus Suomen kehitysyhteistyövaroista on huomattavasti suurempi kuin koskaan aikaisemmin. Kulut sinänsä eivät ole uusia, mutta raportointitapa on. Tänä vuonna ratkaistaankin, alkaako Suomi todella raportoida esimerkiksi pois käännytetyistä turvapaikanhakijoista syntyviä kustannuksia kehitysapunaan. Suomen kehitysyhteistyön laadun kannalta se olisi takaisku.

Avun tarve maailmalla ei ole vähentynyt, ja Suomi on sitoutunut lisäämään kehitysyhteistyötään. Avun pitää kuitenkin olla todellista: tilastonnikarointi ei vähennä köyhyyttä.

OECD:n kehitysapukomitea DAC on tehnyt säännöt siitä, mitkä kulut voidaan laskea kehitysavuksi ja mitkä ei. Kriteerien venyttäminen vähentää todellisen kehitysavun määrää, kun sitoumuksia täytetään kuluilla, jotka eivät sitä ole.

Suomi ei ole muihin Euroopan maihin verrattuna juurikaan paisutellut apuaan eikä sen pidä tehdä niin tulevaisuudessakaan. Lisäksi Suomen tulee pitää selkeiden kriteerien puolia. Esimerkiksi sotilaallisen kriisinhallinnan kulut eivät saa lipsahtaa tilastoissa kehitysavuksi eikä nyt lisääntyvä ilmastorahoitus saa vähentää kehitysavun määrää.

PÄÄSUOSITUKSET SUOMEN HALLITUKSELLE:

- Suomen ei pidä ryhtyä kirjaamaan entistä suurempaa osaa pakolaiskuluista osaksi kehitysapua.
- Kehitysmaiden ilmastorahoitukselle tulee osoittaa varat nykyisen kehitysyhteistyövarojen budjettikehyksen ulkopuolelta.
- Suomen tulee pyrkiä OECD:ssa parantamaan kehitysyhteistyövarojen raportoinnin läpinäkyvyyttä ja kriteerien täsmentämistä siten, että kehitysapu kohdistuu entistä paremmin köyhyyden vähentämiseen.

Tämän raportin kirjoittamiseen ja toimittamiseen ovat osallistuneet

Miia Toikka
Niina Pitkänen
Matti Ylönen
Tytti Nahi
Pasi Nokelainen
Eeva Eronen

Kepan ajankohtaiskatsaukset 5, 2010

ISSN 1797-9412
ISBN 978-952-200-141-2 (PDF)
ISBN 978-952-200-140-5 (NID.)

Taitto: Arto Jaakkola

KEHITYSYHTEISTYÖN PALVELUKESKUS
TÖÖLÖNTORINKATU 2 A
00260 HELSINKI, FINLAND

Tel +358-9-584-233
Fax +358-9-584-23-200
kepa@kepa.fi
www.kepa.fi

TUETTU ULKOMINISTERIÖN KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN.

Mitä lasketaan kehitysyhteistyöksi?

KEHITYSYHTEISTYÖLLE ON TARKAT KRITERIT, JA NE MÄÄRITELLÄÄN KANSAINVÄLISESTI. TÄRKEIN KRITERI AVULLE ON, ETTÄ SEN TULEE VÄHENTÄÄ KÖYHYTTÄ.

Kehitysyhteistyövaroilla¹ tarkoitetaan julkisia rahavirtoja, jotka on suunnattu kehitysmaihin näiden taloudellisen kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Kansainvälisesti on sovittu, että kehitysyhteistyön tärkein päämäärä tulee olla köyhyyden vähentäminen. Näin määrittelevät muun muassa YK:n vuosittuhattavoitteet ja EU:n Lissabonin sopimus².

DAC määrittelee kriteerit

Kehitysyhteistyövarojen kriteereistä on sovittu OECD:n³ kehitysapukomiteassa DACissa (Development Assistance Committee). DAC on kehitysavunantajien yhteistyöfoorumi. Siinä on mukana 23 jäsenmaata ja joukko monenvälisiä kehitysrahoittajia, esimerkiksi Maailmanpankki, Kansainvälinen valuuttarahasto IMF ja YK-järjestöjä. DAC pitää yllä virallisia kehitysaputilastoja ja kehittää kehitysyhteistyön käytäntöjä.

Kehitysavunantajat raportoivat vuosittain DACille yksityiskohtaisesti, paljonko kehitysapua ne ovat antaneet ja mihin maihin sekä mille sektoreille ja instrumentteihin apu on suunnattu. DACin tilastojen perusteella arvioidaan, miten hyvin maat ovat pitäneet lupauksensa kehitysavun maksamisesta. Vuonna 2008 OECD-maat antoivat kehitysapua yhteensä 83 miljardia euroa. Suomi käytti kehitysapuun 808 miljoonaa euroa.⁴

ODA-kriteerien lähtökohdat

Kehitysyhteistyövarojen kansainvälinen lyhenne ODA tulee sanoista Official Development Assistance. DAC määrittelee niin sanotun ODA-

kelpoisuuden eli sen, millaisia kuluja voidaan laskea kehitysavuksi. Ehtoja on useita⁵:

- **Päämääränä kehitys:** Kehitysavun ensisijainen tarkoitus tulee aina olla kehitysmaan taloudellisen kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen. Esimerkiksi sotilaallinen toiminta ja terrorismin torjunta eivät ole tämän määritelmän mukaan kehitysyhteistyötä.

- **Kohteena kehitysmaa tai kansainvälinen kehitysjärjestö:** DAC ylläpitää listaa maista, joille annettavaa apua voidaan kutsua kehitysavuksi.⁶ Lista päivitetään kolmen vuoden välein, ja siltä poistetaan maat, jotka ovat ylittäneet tietyn tulotason kolmena peräkkäisenä vuotena.

DAC pitää listaa myös kansainvälisistä järjestöistä ja rahoituslaitoksista, joille maksettavia avustuksia voidaan pitää kehitysyhteistyönä. Mukana on YK-järjestöjä, Maailmanpankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston alaisia rahastoja sekä kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä.

- **Lähteenä julkiset varat:** Viralliseen kehitysapuun käytetään verovaroja tai muita julkisia varoja. Yksityisiä lahjoituksia ei lasketa viralliseksi kehitysavuksi.

- **Luonteeltaan lahjaa:** Suurin osa avusta on lahjamoitoista eli avunsaajan ei tarvitse maksaa rahaa takaisin. Lisäksi kehitysavuksi lasketaan niin sanotut pehmeät lainat, joiden korko ja muut ehdot ovat edullisempia kuin markkinaehtoisissa lainoissa. Avuksi laskettavien lainojen lahja-asteen on oltava vähintään 25 prosenttia.

- **Valtioiden välistä varojen siirtoa:** Kehitysapuna annettava raha, tavara tai palvelu siirtyy useimmiten avunantajamaasta kehitysmaan hyödyksi. Avuksi lasketaan myös joitakin avunantajamaassa syntyviä kuluja, kuten hallintokuluja, kehityskysymyksistä tiedottamista, pakolaisten vastaanotosta syntyviä kuluja ja kehitysmaista lähtöisin olevien opiskelijoiden

¹ Katsauksessa käytetään rinnakkain käsitteitä kehitysyhteistyövarat ja kehitysapu.

² Lissabonin sopimuksen artiklan 188d mukaan EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan päätavoite on "köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen".

³ Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (Organisation for Economic Cooperation and Development).

⁴ DAC Statistics.

⁵ OECD (2008).

⁶ ODA-kelpoisten maiden lista löytyy osoitteesta: <http://www.oecd.org/dac/stats/daclist>.

koulutuskuluja. Lisäksi tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle lasketaan kehitysavuksi.

ODA-kriteerien muuttaminen

Edellä mainittujen periaatteiden lisäksi DAC on yksityiskohtaisemmin määritellyt tietyille kustannuksille tarkemmat kriteerit, joiden perusteella ne voidaan laskea kehitysavuksi. ODA-kriteereitä voidaan muuttaa DACin vuosikokouksessa, ja muutokseen tarvitaan jäsenmaiden yksimielinen päätös.

Käytännössä kehitysavun kriteerejä ja raportointikäytäntöjä kehitetään jatkuvasti. DACissa on useita työryhmiä, joissa käydään keskustelua kriteerien tulkitsemisesta.

Kriteerejä tarkennettiin viimeksi laajemmin vuonna 2005, jolloin hiottiin rauhanturvaamiseen ja kriisinhallintaan liittyviä pykäläitä. Samalla todettiin, että jäsenmaat olivat liian erimielisiä suurempien muutosten tekemiseen.⁷

⁷ Brzoska (2008); Ruohomäki (2008).

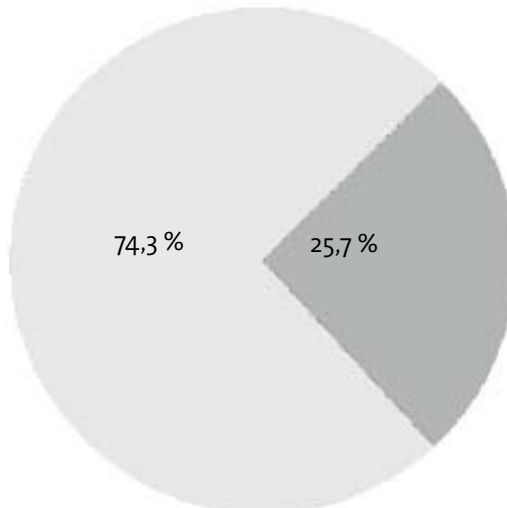
Mitä Suomen kehitysapu sisältää?

Suomen kehitysyhteistyömaksatukset vuonna 2008¹: 808 miljoonaa euroa ja 0,44 prosenttia bruttokansantulosta.

▣ Varsinainen kehitysyhteistyö: 600,3 (milj. euroa)

▣ Muu kehitysyhteistyö: 207,7 (milj. euroa)

- Monenkeskinen kehitysyhteistyö: 184
- Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö: 176
- Euroopan kehitysrahasto: 54
- Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö: 26
- Humanitaarinen apu: 66
- Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoimet sekä kehityspoliittinen tiedotus: 7
- Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus: 1
- Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle: 76
- Korkotuki: 11

- EU:n budjetin kehitysapu: 93
- Hallintomenot: 45
- Pakolaismenot: 18
- YK-organisaatiot: 17
- Finnfund: 10
- Siviilikriisinhallinta: 10
- Rauhanturvaoperaatioiden kuluja: 7
- Maailman ympäristörahasto GEF: 8

¹ DAC Statistics; Rytkönen (2009a); UM (2009a). Vuoden 2008 luvut ovat tuoreimmat käytettävissä olevat luvut. Ennakkotiedot vuoden 2009 luvuista saadaan maaliskuussa 2010.

Avun paisuttelu on ongelma

KEHITYSYHTEISTYÖKSI LASKETAAN AIKA AJOIN KULUJA, JOTKA EIVÄT OLE VARSINAISTA APUA. TÄMÄ NIIN SANOTTU AVUN PAISUTTELU EI VÄHENNÄ KÖYHYTTÄ.

Kansainvälisten sopimusten tarkoitus on suojella kehitysavun erityisluonnetta ja pitää se riippumattomana esimerkiksi talous- ja turvallisuuspoliittisista intresseistä. Kehitysyhteistyöhön kuitenkin kohdistuu monenlaisia poliittisia paineita, ja useat hallitukset pyrkivät laajentamaan sen määritelmää, jottei niiden esimerkiksi tarvitsisi kasvattaa apubudjettejaan.

Monet maat raportoivat kehitysavuksi sellaisia menoeriä, joita ei käytetä köyhyyden vähentämiseksi kehitysmaissa. Kansalaisjärjestöt kutsuvat tätä avun paisutteluksi – näyttäähän kehitysavun määrä sen vuoksi suuremmalta kuin se todellisuudessa on.

Tilastojen nikkarointi ei vähennä köyhyttä

DAC sallii tiettyjen avunantajamaassa syntyvien kulujen kirjaamisen kehitysavuksi, kuten pakolaisten vastaanotosta ja kehitysmaista kotoisin olevista opiskelijoista aiheutuvat kustannukset. Käytetyt varat eivät kuitenkaan suoraan lisää kehitysmaiden resursseja; todellisen avun sijaan kyseessä on kirjanpidollinen toimenpide. Käytännössä ulkoministeriö siirtää muilta ministeriöiltä saamansa tiedot edellisen vuoden pakolais- ja opiskelijakuluista kehitysapulukuihin ja raportoi ne DACille.

Myös kehitysmaiden velkahelpotuksien laskeminen osaksi kehitysyhteistyövaroja on avunantajamaan kannalta usein pelkkä hallinnollinen toimenpide, jossa velallisen saatavat pyyhitään yli. Todellinen apuvirta kehitysmaihin ei siten kasva.

Lisäksi sotilaallisesta kriisinhallinnasta aiheutuvia kuluja on esitetty katettavaksi kehitysyhteistyömäärärahoista. Tuorein rajankäynti kehitysyhteistyön ja muiden politiikan alueiden välillä liittyy ilmastonmuutokseen ja etenkin uuden ilmastopimuksen edellyttämään rahoitukseen kehitysmailla.

Avun paisuttelu EU-maissa

EU-maat raportoivat käyttäneensä vuonna 2008 kehitysapuun 50 miljardia euroa. Summasta

kuitenkin käytettiin viisi miljardia velkahelpotuksiin, kaksi miljardia opiskelijakuluihin ja miljardi pakolaiskuluihin. Kun paisuttelu jätetään pois, putoaa EU:n kehitysapuprosentti virallisten tilastojen 0,4 prosentista 0,34 prosenttiin bruttokansantulosta.⁸

Eri maiden raportointikäytännöt poikkeavat suuresti toisistaan. Esimerkiksi Britannia ja Luxemburg eivät raportoi lainkaan pakolais- ja opiskelijakuluja kehitysapuna. Pahimpien paisuttelijoiden kehitysyhteistyövaroista taas yli viidesosa koostuu muista kuluista kuin todellisesta avusta: esimerkiksi Saksan kehitysavusta 26 %, Ranskan 23 % ja Italian 21 % oli velkahelpotuksia, pakolais- ja opiskelijakuluja.⁹

Suomi on tähän asti paisutellut apuaan vain vähän muihin Euroopan maihin verrattuna. Viime vuosina lukuihin on sisältynyt vain pakolaismenoja, jotka olivat 18 miljoonaa euroa vuonna 2008. Vuosi 2005 oli poikkeus, sillä silloin Irakin ja Nigerian velkahelpotukset nostivat Suomen kehitysyhteistyövarojen osuuden 0,38 prosentista 0,46 prosenttiin bruttokansantulosta.¹⁰

⁸ CONCORD (2009).

⁹ Emt.

¹⁰ CONCORD (2006).

Pakolaiskulujen raportointia on selkeytettävä

MONET MAAT RAPORTOIVAT PAKOLAISTEN VASTAANOTOSTA AIHEUTUVIA KULUJA OSANA KEHITYSAPUA. RAPORTOINTIKÄYTÄNTÖJEN KIRJAVUUS ON TODETTU ONGELMAKSI JA SIIHEN ETSITÄÄN PARHAILLAAN TÄSMENNYSTÄ KANSAINVÄLISESTI.

Pakolaisten vastaanotto on kansainvälisten sopimusten mukaisesti tärkeä Suomea ja muita maita koskeva velvollisuus. Siitä syntyviä kuluja ei kuitenkaan pidä laskea kehitysavuksi. Raha käytetään avunantajamaassa, ja jos kulut lasketaan kehitysyhteistyöksi, se vähentää varsinaiseen kehitysyhteistyyöhön käytettäviä varoja.

Avun tehtävä on parantaa elinoloja köyhissä maissa ja sitä kautta ehkäistä pakolaisuutta. Kehitysyhteistyövaroilla tuetaan myös pakolaisten vastaanottoa muissa kehitysmaissa, joissa valtaosa pakolaisista tälläkin hetkellä elää.

ODA-kriteerit

DACin mukaan kehitysapuna saa raportoida tiettyjä pakolaisten vastaanotosta koituvia kuluja.¹¹ Pakolaisiksi luetaan DACin määritelmässä ihmiset, jotka ovat joutuneet jättämään kotimaansa vainojen, sisällissodan tai vakavien levottomuuksien vuoksi.

Kehitysavuksi voidaan laskea ensimmäisten 12 kuukauden aikana syntyneitä välttämättömiä elatus- ja ylläpitokustannuksia sekä maahan saapumisesta aiheutuneita kuluja. Kehitysavuksi hyväksytään myös pakolaisten vapaaehtoisesta kotiuttamisesta koituvat kulut.

Kehitysyhteistyövaroihin ei voi sisällyttää kuluja, jotka aiheutuvat karkotuksista tai muista voimatoimin tehtävistä kotiutuksista. Avunantajamaahan kotiuttamisen kuluja, kuten koulutusta tai uudelleensijoittamista muualle kuin alkuperäiseen kotimaahan, ei voida laskea kehitysyhteistyökuluiksi.

Raportointikäytännöt

Avunantajamaat tulkitsevat kriteerejä ja raportoivat pakolaiskuluja eri tavoin. Ne esimerkiksi laskevat mukaan eri pakolaisryhmiä ja kustannuseriä. Vuonna 2006 tehdyn selvityksen mukaan 14 maata 21:stä tulkitse joitakin turvapai-

kanhakijoihin liittyviä kuluja kehitysavuksi. Suomi ja muut Pohjoismaat kuuluivat tähän joukkoon, mutta näidenkin maiden raportointikäytäntöjen välillä on eroja.¹²

Britannia ja Luxemburg eivät raportoi kehitysavuksi mitään kustannuksia pakolaisista ja turvapaikanhakijoista. Monien muiden maiden kehitysapulukuja pakolaiskulut taas paisuttavat merkittävästi. Esimerkiksi vuonna 2008 yhdeksän prosenttia Tsekin kehitysavusta oli todellisuudessa pakolaiskuluja. Ruotsissa sama luku oli kahdeksan, Belgiassa neljä, ja Ranskassa kolme. Espanjan ja Maltaan tiedetään ylläpitävän kehitysapuvaroilla siirtolaisten säilöönottokeskuksia kehitysapukriteerien vastaisesti.¹³ Norjan vuoden 2010 kehitysapubudjetista yli kymmenen prosenttia muodostuu pakolaiskuluista, mikä tekee Norjasta oman kehitysapunsa suurimman yksittäisen saajamaan.¹⁴

Pakolaiskulujen ODA-kelpoisuuden määrittelyn tulkinvaraisuus on kansainvälisesti tiedostettu ongelmaksi. Euroopan komissio on suositellut, ettei pakolaiskuluja raportoitaisi kehitysavuksi.¹⁵ DACin pakolaiskulujen laskentakriteereitä on viimeksi tarkennettu vuonna 2000. DACin tilastotyöryhmä päätti joulukuussa 2009 ottaa pakolaiskulujen laskentakriteerit käsiteltäväksi, ja virallista esitystä täsmennyistä kriteereistä odotetaan kesäkuussa 2010. Tavoite on, että ainakin poiskäännytettyjen turvapaikanhakijoiden kustannukset rajattaisiin kehitysavun ulkopuolelle, sillä nykytilanne mahdollistaa jopa perusteettomasta turvapaikanhausta ja käännästämisestä aiheutuvien kustannusten laskemisen kehitysavuksi.¹⁶

¹¹ DAC (2007).

¹² DAC (2006).

¹³ CONCORD (2009).

¹⁴ *Development Today* 22.12.2009b.

¹⁵ *Emt*.

¹⁶ Rytönen (2009b).

Suomi suunnittelee pakolaiskulujen paisuttelua

Suomi on tähän asti raportoinut kehitysapuna kiintiöpakolaisten, myönteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden ja perheen yhdistämiseen liittyvien henkilöiden ensimmäisen vuoden elatus- ja ylläpitokuluja sekä maahanmuuton kustannuksia. Vuonna 2008 summa oli 18 miljoonaa euroa, mikä vastasi kahta prosenttia Suomen kehitysavusta.¹⁷

Maahanmuuttoministeri Astrid Thors ehdotti syksyn 2009 budjettiriihessä, että raportointikäytäntöä muutettaisiin ja nykyistä huomattavasti suurempi osuus pakolaiskuluista kirjattaisiin kehitysyhteistyöksi. Ehdotuksessa viitattiin kielteisen päätöksen saaviin turvapaikanhakijoihin, jotka saapuvat Suomeen ODA-kelpoisista maista. Tällä perusteella vuoden 2010 kehitysapubudjettiin sisällytettiin 39 miljoonaa euroa pakolaiskuluja eli yli kaksinkertainen summa vuonna 2008 raportoituun verrattuna.¹⁸

Budjettiriihessä ei kuitenkaan otettu kantaa pakolaiskulujen raportointiin vaan asia annettiin selvitettäväksi ulkoministeriön johdolla. Laskentaperusteita pyritään tarkentamaan maaliskuuhun 2010 mennessä, jotta uudet perusteet saadaan käyttöön vuotta 2009 koskevassa raportoinnissa. Tarkasteltavana ovat sekä pakolaiskulujen yksikkökustannukset että eri pakolais- ja maahanmuuttajakategoriat.¹⁹ Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Paavo Väyrynen on vastustanut pakolaiskulujen raportoinnin laajentamista, koska se heikentäisi Suomen kehitysyhteistyön laatua.²⁰

Suosituksukset Suomen hallitukselle:

- ▶ Pakolaiskulut eivät edistä köyhyyden poistamista kehitysmaissa, joten niiden kirjaamista osaksi kehitysyhteistyövaroja ei pitäisi sallia.
- ▶ Suomen ei pitäisi ryhtyä kirjaamaan entistä suurempaa osaa pakolaiskuluista osaksi kehitysapua.

Kaikki opiskelijakulut eivät kelpaa kehitysavuksi

KEHITYSMAISTA KOTOISIN OLEVIEN OPISKELIJOIDEN KULUJA VOIDAAN LASKEA KEHITYSAVUKSI, JOS OPISKELU ON OSA HARKITTUA KEHITYSPOLITIikkaa. NÄIN EI KUITENKAAN USEIMMITEN OLE.

Koulutus on kiistatta avainasemassa köyhyyden vähentämisessä ja ihmisoikeuksien toteutumisessa. Kehitysmaiden kansalaisten opiskelu teollisuusmaissa ei kuitenkaan automaattisesti auta köyhyyden vähentämisessä vaan vaikutus voi olla jopa päinvastainen. Suuri osa kehitysmaista lähtöisin olevista opiskelijoista jää ulkomaille opintojensa päätyttyä, ja näin syntyvä aivovuoto johtaa kehitysmaiden inhimillisen pääoman vähenemiseen.

Suomalaisopiskelijat hyötyvät koulutusympäristön monikulttuuristumisesta, sillä se valmistaa heitä globaaleille työmarkkinoille. Tätä ei kuitenkaan tule rahoittaa kehitysyhteistyövaroin.

ODA-kriteerit

DACin mukaan kehitysyhteistyövaroina voidaan raportoida joitakin kehitysmaiden kansa-

laisten kouluttamisesta aiheutuvia kuluja myös silloin, kun koulutus tapahtuu avunantajamaassa.²¹ Monissa maissa, joissa on korkeakouluissa käytössä lukukausimaksut ja stipendijärjestelmät, kehitysavuksi lasketaan kehitysmaista lähtöisin oleville opiskelijoille maksetut stipendit ja apurahat.

Periaatteessa kehitysavuksi voidaan laskea myös se osuus opetuskuluista, joka vastaa kehitysmaista kotoisin olevien osuutta opiskelijakunnasta. Kriteereissä kuitenkin edellytetään, että koulutus on tässä tapauksessa suunniteltu vastamaan kehitysmaiden erityistarpeisiin, opiskelijoiden valinnasta neuvotellaan kohdemaiden kanssa, opiskelijoiden paluumuuttoa tuetaan ja sillä pyritään estämään aivovuotoa. Opiskelun tulee tähdätä kehitysvaikutukseen kohdemaassa ja sen on oltava osa harkittua kehityspolitiikkaa.

¹⁹ Emt.; Rytönen (2009b).

²⁰ *Development Today* (22.12.2009a).

²¹ DAC (2007).

¹⁷ UM (2009b).

¹⁸ UM (2009c).

Raportointikäytännöt

Vuonna 2008 EU-maat raportoivat laskennallisia opiskelijakuluja kehitysapuna yhteensä 1,9 miljardia euroa, ja summa on kasvanut viime vuosina. Vuonna 2008 se vastasi yli neljää prosenttia kaikesta EU-maiden antamasta avusta.²²

Eri maiden raportointikäytännöt vaihtelevat suuresti. EU-maista eniten opiskelijakuluja suhteessa kehitysapuun raportoivat Ranska (12 prosenttia), Kreikka (12 prosenttia), Portugali (9 prosenttia), Saksa (7 prosenttia) ja Itävalta (6 prosenttia). Toisaalta monet maat, kuten Britannia, Ruotsi ja Tanska, eivät sisällytä lainkaan laskennallisia opiskelijakuluja kehitysyhteistyövaroihinsa.²³

Suomi ei raportoiv opiskelijakuluja kehitysapuna

Suomi on tähän asti toiminut esimerkillisesti eikä ole raportoivut ulkomaisista opiskelijoista koituvia kustannuksia kehitysyhteistyövaroina. Vaihtoehto on kuitenkin viime vuosina noussut esille, kun on keskusteltu lukukausimaksujen perimisestä ulkomaisilta korkeakouluopiskelijoilta.

Vuonna 2010 voimaan astuneeseen uuteen yliopistolakiin sisältyy niin sanottu lukukausimaksukokeilu, jossa yliopistot ja ammattikorkeakoulut voivat hakea yksittäisille

maisteriohjelmille lupaa kerätä maksuja EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta. Kokeilun edellytys on ulkomaisille vähäraisille opiskelijoille tarkoitettu stipendijärjestelmä. Jos lukukausimaksut ja stipendit tulevat laajemmin käyttöön, esille voi nousta vaatimuksia kehitysmatkaustaisten opiskelijoiden kulujen laskemisesta kehitysavuksi. Lain valmistelun yhteydessä tähän ei kuitenkaan otettu kantaa.²⁴

Kehitysyhteistyön ja koulutuksen yhteydestä on keskusteltu myös niin sanotun tilauskoulutuslain yhteydessä. Vuonna 2008 voimaan tullut lakiuudistus mahdollisti sen, että suomalaiset korkeakoulut voivat järjestää maksullista, tutkintoon johtavaa tilauskoulutusta muille kuin EU/ETA-maiden kansalaisille. Lain perusteluissa viitataan siihen, että tilauskoulutusta voitaisiin järjestää myös osana kehitysyhteistyötä.²⁵ Eduskunnan sivistysvaliokunta kuitenkin totesi, ettei näin sovi tehdä suomalaisen korkeakoululaitoksen tukemiseksi vaan koulutuksen tulee todella täyttää DACin määrittelemät kehitysavun kriteerit.²⁶

Suositus Suomen hallitukselle:

- Suomen ei tule jatkossakaan laskea opiskelijakuluja osaksi kehitysapua.

Velkahelpotukset eivät kasvata kehitysapua

KEHITYSMAIDEN VELKOJEN PERUMINEN ON TÄRKEÄÄ, SILLÄ MONEN MAAN VELKATAAKKA ON KESTÄMÄTÖN JA OSA VELOISTA ON MYÖNNETTY KYSEENALAISIN PERUSTEIN. VELKAHELPO-
TUKSET EIVÄT KUITENKAAN KASVATA TODELLISIA APUVIRTOJA KEHITYSMAIHIN.

Kehitysmaiden velkaongelma on talouskriisin myötä kärjistymässä nopeasti. Velkataakka estää monen kehitysmaan toimia köyhyyttä vastaan. Lisäksi monet velat ovat seurausta heikosti suunnitelluista apuprojekteista, diktaattorien lainanotosta tai lainanantajamaan oman vientiteollisuuden tukemisesta. Ne eivät siis ole tukeneet köyhyyden vähentämistä tai hyödyttäneet kehitysmaiden kansalaisia. Siksi velkahelpotuksia ei tule laskea osaksi kehitysapua.

ODA-kriteerit

DACin mukaan kehitysmailla myönnettyt velkahelpotukset voidaan raportoida kehitysyhteis-

työvaroina. Velkajärjestelyistä sovitaan velkojien kesken Pariisin klubissa, ja velkojamaat kirjavat helpotukset kehitysavuksi kyseiselle maalle sinä vuonna, kun päätös niistä tehdään. Velkahelpotuksena raportoidaan velan nimellisarvo ja saamatta jääneet korot, mutta todellisuudessa helpotuksesta ei yleensä vapaudu läheskään papereihin kirjatun verran resursseja.

Kehitysavuksi lasketaan myös vientituotovelkoihin kohdistuvat helpotukset – siitäkin huolimatta, etteivät ne ole peräisin ODA-kelpoisista lainoista. Vientituotoilla tuetaan avunantajamaiden omia yrityksiä, jotka vievät tuotteitaan riskialttiina pidettyihin maihin. Jos kehitysmaan osapuoli ei pysty hoitamaan maksujaan, vientiluottolaitos korvaa yrityksen tappiot ja yrittää myöhemmin periä velan kehitysmaan hallituk-

²² CONCORD (2009).

²³ Emt.

²⁴ HE 9/2009; SiVM 5/2009.

²⁵ HE 97/2007.

²⁶ SiVM 12/2007.

selta. Näin vientiluottovelat päätyvät osaksi kehitysmaiden julkisia velkataakkoja.

Raportointikäytännöt

YK:n globaalissa kehitysrahoituskokouksessa vuonna 2002 sovittiin, että velkahelpotuksiin käytettävien varojen tulee olla uusia suhteessa jo annettuihin kehitysapulupauksiin.²⁷ Velkahelpotukset eivät siis saa vähentää kehitysavun määrää. Näin kuitenkin tapahtuu, kun velkahelpotuksia raportoidaan kehitysapuna.

Velkahelpotukset ovat 2000-luvulla paisuttaneet huomattavasti monien maiden kehitysapulukuja. Vuosina 2005 ja 2006 vain kahden maan, Irakin ja Nigerian, saamat suuret velkahelpotukset vastasivat peräti viidesosaa kaikesta EU-maiden antamasta kehitysavusta.²⁸ Niiden velkoja ei mitätöity köyhyyden vähentämiseksi vaan turvallisuus- ja kauppapoliittisista syistä. Velat olivat kertyneet lähinnä vientiluotoista.

Vuoden 2006 jälkeen velkahelpotusten osuus EU-maiden avusta on jonkin verran pienentynyt, sillä muita yhtä suuria velkahelpotuksia ei ole tehty. Kuitenkin myös vuonna 2008 EU-maat raportoivat yhteensä viiden miljardin euron arvosta velkahelpotuksia kehitysapuna. Summa vastasi yhdeksää prosenttia kaikesta EU-avusta.²⁹ Norja on ainoa maa, joka myöntää velkahelpotuksia ilman kehitysyhteistyöbudjetista otettua rahoitusta ja laskematta helpotuksia kehitysyhteistyöksi.³⁰

Suomi ei salaile velkahelpotusten osuutta avusta

Irakin ja Nigerian velkahelpotukset aiheuttivat piikin myös Suomen kehitysaputilastoihin: apuprosentti hyppäsi vuonna 2005 yhtäkkiä 0,46 prosenttiin edellisvuoden 0,36 prosentista. Suomi mitätöi tuolloin Irakin 120 miljoonan euron ja Nigerian 700 000 euron velat. Irakin velka oli vientiluottovelkaa ja yli puolet siitä oli korkoja.

Velkahelpotukset vastasivat 17:ä prosenttia Suomen kehitysavusta, ja ilman niitä kehitysapuprosentti olisi jäänyt 0,38 prosenttiin.³¹ Ulkoministeriö on tiedotuksessaan tuonut esille, ettei vuoden 2005 prosenttiluku ole velkahelpotuksen takia suoraan vertailukelpoinen muihin vuosiin nähden. Tämä on hyvä esimerkki läpinäkyvästä raportoinnista.

Suomen kehitysapuun ei sisällynyt vuosina 2006–2009 velkahelpotuksia, sillä velkahelpotuksia ei ole päätetty antaa maille, joilta Suomella olisi saatavia. Periaatepäätöstä velkahelpotusten jättämisestä kehitysavun ulkopuolelle ei Suomessa ole kuitenkaan tehty.

Suositus Suomen hallitukselle:

► Velkahelpotukset ovat tärkeitä, mutta niitä ei saa laskea kehitysyhteistyöksi. Tästä tulee tehdä selvä linjaus.

Kriisinhallinta: apua siviileille, ei sotilaille

SOTILAALLINEN TOIMINTA ON RAJATTU KEHITYSYHTEISTYÖN ULKOPUOLELLE.

SIVIILIKRIISINHALLINNAN KUSTANNUKSISTA SUURIN OSA KUITENKIN LASKETAAN KEHITYSAVUKSI.

Viimeisten 10–20 vuoden aikana teollisuusmaiden sotilaalliset ja turvallisuuteen liittyvät kulut kehitysmaissa ovat kasvaneet. Turvallisuus on toki kehityksen edellytys, mutta rauhanturvajoukkojen lähettämistä kehitysmaihin ei päätetä köyhyyden vähentämisen perusteella.

Raja kehitysyhteistyön ja turvallisuuspolitiikan välille on vedettävä toiminnan ensisijaisen päämäärän perusteella, eikä kehitysapua tule käyttää sotilaallisten tai turvallisuuspoliittisten

etujen edistämiseen. Jos sotilaalliset menot hyväksyttäisiin kehitysyhteistyöksi, se voisi johtaa esimerkiksi Afganistan ja Irakin sotien kustannusten laskemiseen kehitysavuksi.

ODA-kriteerit

DACin mukaan kehitysapuna voidaan raportoida kriisinhallinnan ja turvallisuussektorin kuluista

²⁷ YK (2002).

²⁸ CONCORD (2006); CONCORD (2007).

²⁹ CONCORD (2009).

³⁰ Norja.fi (2009).

³¹ CONCORD (2006).

tuet, jotka suunnataan siviileille.³² Esimerkkejä tällaisesta tuesta ovat hankkeet, joilla vahvistetaan kansalaisyhteiskunnan roolia turvallisuussektorilla. Kehitysapua voidaan käyttää entisten taistelijoiden sopeuttamiseksi yhteiskuntaan, pienaseiden valvontaan, maamiinojen raivaukseen ja lapsisotilaiden kotiuttamiseen sekä heidän värväyksensä ehkäisemiseen.

Kehitysapuna ei saa antaa suoraa tukea sotilaallisille toimijoille. Kaikenlainen sotilaskoulutus on myös kiellettyä. Kehitysapua voidaan kuitenkin antaa yhteistyömaan puolustusministeriölle, jos tuki on osa laajempaa kansallista turvallisuussektorin uudistamista.

YK:n valtuuttamien kriisinhallintaoperaatioiden menoista voidaan laskennallisesti kirjata seitsemän prosenttia kehitysavuksi. YK:n kirjanpidon perusteella on arvioitu, että tämä osuus rauhanturvaamisen kuluista kohdistuu jälleenrakentamiseen ja sellaiseen toimintaan, joka tukee suoraan maan sosiaalista ja taloudellista kehitystä.

Myös sotilaalliseen kriisinhallintaan liittyvät humanitaariset ja jälleenrakennustehtävät luetaan kehitysavuksi. Sotilaat voivat siis toteuttaa kehitysyhteistyövaroin tuettuja hankkeita, mutta sotilaiden palkkakuluja ei voida raportoida kehitysapuna.

Raportointikäytännöt

Eri maat laskevat kehitysavun piiriin erilaisia turvallisuuskuluja. DAC tarkensi turvallisuuteen liittyvien toimien ODA-kriteerejä vuosia kestäneiden keskustelujen jälkeen vuonna 2005. Lisäksi vuonna 2006 päästiin sopimukseen siitä, että YK:n valtuuttamien operaatioiden kuluista kuusi prosenttia lasketaan kehitysavuksi, ja seuraavana vuonna prosenttiosuutta korotettiin seitsemään.

DAC-maat eivät päässeet yksimielisyyteen pidemmälle menevistä muutoksista kehitysavun määritelmään. Valtaosa jäsenmaista kannattaa sotilaallisten kulujen rajaamista kehitysavun ulkopuolelle.³³

Kriisinhallinnan ja kehitysavun välistä yhteistyötä halutaan kuitenkin parantaa. Konfliktitilanteen sovittelusta ja jälleenrakennuksesta pitäisi voida siirtyä mahdollisimman saumattomasti rauhanaikaiseen kehitysyhteistyöhön. Jotkin maat, kuten Britannia ja Alankomaat, ovat perustaneet erillisiä rahastoja siirtymää helpot-

³² DAC (2007); Ruohomäki (2008).

³³ Brzoska (2008), Ruohomäki (2008).

taakseen. Rahastojen kuluista raportoidaan jälkikäteen kehitysapuna kuluerät, jotka täyttävät sen kriteerit.³⁴

Suomessa tahdotaan turvata rauhaa kehitysavulla

Suomessa on julkisuudessa viime vuosina vaadittu kehitysyhteistyövarojen käyttämistä kriisinhallintaan ja kehitysavun suuntaamista entistä enemmän alueille, joissa Suomi toteuttaa rauhanturvaoperaatioita, etenkin Afganistaniin. Tätä ovat ehdottaneet muun muassa puolustusministeri Jyri Häkämies, puolustusministeriön ylijohdaja Pauli Järvenpää ja presidentti Martti Ahtisaari.³⁵ Suomen kehitysyhteistyöhön sisältyy kuitenkin jo nyt paljon muita kuin sotilaalliseen toimintaan suunnattuja kriisinhallinnan kuluja. Kriisinhallinnan ja kehitysyhteistyön välisen yhteistyön parantaminen ei edellytä rauhanturvakulujen maksamista kehitysapuvaroista.

Suomi raportoi vuonna 2008 kehitysapuna noin 90 prosenttia kaikesta toteuttamastaan siviilikriisinhallinnasta eli kymmenen miljoonaa euroa. Lisäksi Suomen noin sadan miljoonan euron rauhanturvaamiskuluista seitsemän prosenttia kirjataan joka vuosi kehitysavuksi ODA-kriteerien mahdollistamalla tavalla.

Suomi on myös käyttänyt kehitysyhteistyövaroja sotilaiden toteuttamiin kehityshankkeisiin Bosnia-Herzegovinassa, Kosovossa ja Afganistanissa. Monissa muissa DAC-maissa kehitysapua ei ole periaatteellisista syistä suunnattu sotilaiden toteuttamiin hankkeisiin.³⁶

Suositus Suomen hallitukselle:

- Sotilaallista toimintaa ei tule tukea kehitysyhteistyövaroin.

³⁴ Brzoska (2008).

³⁵ Häkämies (2007), *Helsingin Sanomat* (30.9.2008), *Savon Sanomat* (8.9.2009).

³⁶ Ruohomäki (2008).

Ilmastorahoituksen lisäksi tarvitaan kehitysapua

KEHITYSYHTEISTYÖLLÄ VOIDAAN HILLITÄ ILMASTONMUUTOSTA JA TUKEA SIIHEN SOPEUTUMISTA. EPÄSELVÄÄ ON, MITEN HUOLEHDITAAN SIITÄ, ETTEI ILMASTORAOITUS VÄHENNÄ MUUTA KEHITYSAPUA.

Ilmastomuutokseen liittyvä rahoitus on uusi ilmiö. Sen pelisäännöt sekä käytännöt ovat vasta muotoutumassa. YK:n ilmastosopimuksen mukaan teollisuusmailla on päävastuu ilmastomuutoksen torjunnan rahoittamisesta, minkä lisäksi niiden tulee tukea kehitysmaita ilmastomuutokseen sopeutumisessa. Sopimuksessa todetaan, että ilmastorahoitus ei voi olla osa jo luvattua kehitysapua vaan varojen tulee olla lisärahaa. Kööpenhaminan ilmastokokouksessa joulukuussa 2009 asetettiin tavoitteeksi sadan miljardin dollarin (noin 70 miljardia euroa) vuosittainen rahoitus kehitysmaille vuoteen 2020 mennessä.³⁷ Summa vastaa tällä hetkellä annettavaa kehitysapua.

ODA-kriteerit

ODA-kelpoisuuden suhteen ilmastorahoitukseen pätee sama ehto kuin muuhunkin kehitysapuun: sen päätavoitteen tulee olla taloudellisen kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen. Osa ilmastorahoituksesta, etenkin tuki ilmastomuutokseen sopeutumiseen, on yhteneväistä kehitysyhteistyön päämäärien kanssa. Toisaalta osa kehitysmaita rahoitetuista ilmastomuutostoinnista, esimerkiksi päästövähennysten hankinta puhtaan kehityksen mekanismin (CDM) avulla, ei tähtää köyhyyden vähentämiseen vaan teollisuusmaiden päästötavoitteiden toteuttamiseen. Tällaista rahoitusta ei voi laskea kehitysavuksi.³⁸

DAC tilastoi jo nyt ilmastomuutokseen liittyvää kehitysapua. Niin sanotut Rion merkitsijät (Rio marker) kertovat, mikä osa avusta tukee Rion kestävän kehityksen konferenssissa vuonna 1992 sovittujen ympäristösopimusten toteuttamista. Ilmastosopimus on yksi Rion sopimuksesta. Raportoidessaan kehitysapuaan DACille avunantajamaat merkitsevät ne hankkeet, joiden ensisijainen tai merkittävä tavoite on kasvihuo-

nekaasupäästöjen vähentäminen ja siten ilmastomuutoksen hillitseminen.

Joulukuussa 2009 DAC-maat hyväksyivät uuden merkitsijän kehitysavulle, joka tukee ilmastomuutokseen sopeutumista. Se otetaan käyttöön vuonna 2010. Sopeutumiseen liittyvällä kehitysavulla tarkoitetaan toimia, joilla yritetään vähentää yhteisöjen ja luonnonympäristön haavoittuvuutta ilmastomuutokselle.³⁹

Ilmastorahoituksen nykytila

Rion merkitsijöiden perusteella on arvioitu, että vuoden 2007 kehitysyhteistyövaroista suunnattiin kehitysmaiden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen noin 2,7 miljardia euroa eli noin neljä prosenttia kaikesta kahdenvälisestä kehitysavusta. Suurimmat rahoittajat olivat Japani (0,9 mrd euroa), Saksa (0,6 mrd euroa) ja Ranska (0,3 mrd euroa).⁴⁰

Rion merkitsijöillä merkitään vain kahdenvälisiä apua. Sen lisäksi ilmastorahoitusta annetaan globaalien ilmastorahastojen kautta. Pääasiassa Maailman ympäristörahoitus GEFin hallinnoimat rahastot ovat tähän mennessä antaneet rahoitusta yhteensä noin kaksi miljardia euroa eli vain 180 miljoonaa euroa vuodessa.⁴¹ Huomattavasti suurempia sitoumuksia uudesta rahoituksesta on tehty erityisesti Maailmanpankin hallinnoimiin rahastoihin, mutta käytännössä ne eivät vielä toimi. Kööpenhaminan kokouksessa päätettiin uuden rahaston (Copenhagen Green Climate Fund) perustamisesta, mutta avoimeksi jäi, mikä osuus uudesta rahoituksesta ohjataan sen kautta.⁴²

Tällä hetkellä on epäselvää, miten käytännössä huolehditaan siitä, ettei ilmastorahoitus vähennä muuta kehitysapua. Rahoitukselle on tärkeää luoda läpinäkyvät tilastointi- ja rapor-

³⁷ YM (2009).

³⁸ DAC (2004).

³⁹ OECD (2009a).

⁴⁰ Emt.

⁴¹ OECD (2009b).

⁴² UM (2009d).

tointikäytännöt, ja niiden tekemisessä voidaan hyödyntää kehitysyhteistyövarojen tilastoinnista saatuja kokemuksia. Maatasolla ilmastorahoituksen erottaminen kehitysrahoituksesta ei välttämättä ole järkevää, sillä uusien rahoituskanavien luominen lisää helposti byrokratiaa ja johtaa tehottomuuteen.

Suomi päättäneen ilmastorahasta maaliskuussa

DACin mukaan vuonna 2007 Suomen kehitysyhteistyöstä noin 27 miljoonaa euroa suuntautui ilmastonmuutoksen hillitsemiseen. Suomi merkitsi päästöjen vähentämisen olevan kahdenkymmenen eri hankkeen ensisijainen tai merkittävä tavoite.⁴³

Suomi on hankkinut itselleen päästöoikeuksia CDM-mekanismien kautta toteuttamalla kehitysmaissa päästövähennyshankkeita. Hankkeet ovat osa Suomen päästöoikeuksien osto-ohjelmaa eikä niitä lasketa kehitysavuksi lukuun ottamatta joitakin kehitysmaakumppanien kapasiteetin vahvistamiseen liittyviä sivukuluja.⁴⁴

Kööpenhaminan ilmastokokouksessa EU lupasi kehitysmaalle 7,2 miljardia euroa rahoitusta vuosina 2010–12. Suomen osuus on 110 miljoonaa euroa.⁴⁵ Hallitus päättäneen budjettikehysten käsittelyn yhteydessä maaliskuussa, mistä rahat otetaan ja mihin ne tarkemmin ottaen käytetään.

Suositus Suomen hallitukselle:

- Kehitysmaiden ilmastorahoitukselle tulee osoittaa varat nykyisen kehitysyhteistyövarojen budjettikehysten ulkopuolelta.

Kehitysapu ja muut rahavirrat

Kehitysapu on vain pieni puro verrattuna muihin rahavirtoihin, jotka liikkuvat teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välillä. Vuonna 2008 DAC-maat antoivat yhteensä 83 miljardia euroa kehitysapua.¹ Julkisia rahavirtoja huomattavasti suurempia ovat yksityiset rahavirrat, joihin kuuluvat kansainvälinen kauppa, investoinnit, kansalaisjärjestöjen kautta kulkevat avustukset ja yksityishenkilöiden rahalahetykset.

EU:ssa käytiin vuonna 2009 keskustelu niin sanotusta ODA+ -käsitteestä.² Aloitteella yritetään saada enemmän huomiota kehitysavun ulkopuolisille, EU-maista kehitysmaihin suuntaaville rahavirroille ja edistää niitä. Näiden rahavirtojen kehitysvaikutusten tarkastelu on tärkeää. Keskustelu ei kuitenkaan saisi kääntää huomiota pois kehitysapuvelvoitteista – joita EU-maat eivät ole täyttäneet.

Vaarana on, että kehitysavun painopistettä yritetään siirtää köyhyyden vähentämisestä muuhun, EU-maiden omia taloudellisia ja turvallisuuspoliittisia intressejä edistävään yhteistyöhön.

Enemmän rahaa köyhistä maista rikkaisiin

Keskustelussa ei myöskään ole kiinnitetty huomiota siihen, että rahaa virtaa paljon myös Etelästä Pohjoiseen. Esimerkiksi teollisuusmaiden yritysten voittojen kotiutukset vuonna 2005 vähiten kehittyneistä maista ylittivät niiden nettoinvestoinnit kyseisiin maihin.³ Suurimmat summat liikkuvat laittomasti: kehitysmaista häviää vuosittain ulkomaille 680–800 miljoonaa euroa, ja suuri osa pääomapaosta johtuu monikansallisten yritysten veronkierrosta.⁴

¹ DAC Statistics.

² Euroopan komissio (2009).

³ UNCTAD (2008).

⁴ Kepa (2009).

⁴³ OECD (2009a).

⁴⁴ Sundman (2010).

⁴⁵ UM (2009d).

Lähdeluettelo

Brzoska, Michael (2008): Extending ODA or Creating a New Reporting Instrument for Security-related Expenditures for Development? Development Policy Review, 26(2).

CONCORD (2006): EU aid – genuine leadership or misleading figures? AidWatch Initiative, April 2006.

CONCORD (2007): Hold the Applause! EU governments risk breaking aid promises. AidWatch Initiative, April 2007.

CONCORD (2009): Lighten the load. AidWatch Initiative, May 2009.

DAC (2004): ODA Eligibility Issues for Expenditures under the Clean Development Mechanism. DAC/CHAIR(2004)4/FINAL.

DAC (2006): ODA Reporting Of In-donor Country Refugee Costs: Survey Results. DCD/DAC/STAT(2006)13.

DAC (2007): Statistical Reporting Directives. DCD/DAC(2007)34. <http://www.oecd.org/dac/stats/dac-directives>

DAC Statistics, <http://www.oecd.org/dac/stats>.

Development Today 22.12.2009a: Donor practice on reporting refugee costs as ODA varies widely.

Development Today 22.12.2009b: Norway's aid spending on refugees unprecedented in OECD.

Euroopan komissio (2009): Policy Coherence for Development – Establishing the policy framework for a whole-of-the-Union approach. COM(2009) 458 final.

HE 97/2007. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamiseksi.

HE 9/2009. Hallituksen esitys eduskunnalle yliopistolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

Helsingin Sanomat 30.9.2008: Kriisinhallinta vaatii yhteistyötä.

Häkämies, Jyri (2007): Puhe 182. maanpuolustuskurssin avajaisissa 17.9.2007.

Kepa (2009): Laiton pääomapako kehitysmaista – ”kehitysapua” köyhiltä rikkaille. Kepan raporttisarja 96.

Norja.fi 2009: Velkojen vähentäminen 14.8.2009. Norja – virallinen sivusto Suomessa, http://www.norja.fi/About_Norway/Ulkopolitiikka/humanitarian/debt/

OECD (2008): Is it ODA? Factsheet, November 2008. <http://www.oecd.org/dac/stats/methodology>

OECD (2009a): OECD Development Assistance Committee Tracks Aid in Support of Climate Change Mitigation and Adaptation, Information Note, December 2009. <http://www.oecd.org/data-oecd/32/31/44275379.pdf>

OECD (2009b): Development Perspectives for a post-Copenhagen Climate Financing Architecture. Consultation Draft.

Ruohomäki, Olli (2008): Turvallisuutta kehitysyhteistyövaroin. Kehitys – Utveckling 2008:4. <http://global.finland.fi/public/default.aspx?contentid=153878&nodeid=32313>

Rytkönen, Antti (2009a): Virallisen kehitysyhteistyön määritelmät ja tulkinnat. Esitelmä Kehityspoliittisen toimikunnan kokouksessa 8.10.2009.

Rytkönen, Antti (2009b), Ulkoasiainministeriön kehityspoliittinen osasto, keskustelu 11.12.2009.

Savon Sanomat 8.9.2009: Ahtisaari tyrmää vaalirahoituksen avaamisen.

SiVM 12/2007. Sivistysvaliokunnan mietintö: Hallituksen esitys laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamiseksi.

SiVM 5/2009. Sivistysvaliokunnan mietintö: Hallituksen esitys yliopistolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

Sundman, Folke (2010), Ulkoasiainministeriön kehityspoliittinen osasto, sähköposti 13.1.2010.

UM (2009a): Varsinaisen kehitysyhteistyön maksatukset käyttösuunnitelmakohdittain 2000-2008, taulukko. <http://www.formin.fi/public/download.aspx?ID=42271&GUID={49C5BD40-3F83-4E7C-980A-45B9BA210AC4}>

UM (2009b): Pakolaiskustannusten laskeminen osaksi virallista kehitysyhteistyötä, tausta-artikkeli 19.8.2009. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=169176&nodeid=15317&contentlan=1&culture=fi-FI>

UM (2009c): Pakolaismenojen laskentaperiaate selvitetään ulkoasiainministeriön johdolla, lehdistötiedote 28.8.2009. <http://formin.fi/Public/default.aspx?contentid=169686>

UM (2009d): Ilmastoneuvottelut – ponnistelut jatkuvat 2010, uutiset 22.12.2009. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=183468>

UNCTAD (2008): The Least Developed Countries Report. http://www.unctad.org/en/docs/lcd2008_en.pdf

YK (2002): Monterrey Consensus on Financing for Development.

YM (2009): Kööpenhaminan lopputulos tarjoaa mahdollisuuden jatkotyölle, tiedote 21.12.2009. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=344457&lan=fi>

Aitoa apua?

- kehitysyhteistyövarojen kriteerit ja avun paisuttelu

Ajankohtaiskatsauksessa tarkastellaan, mikä on OECD:n mukaan kehitysapua ja mikä ei ole. Sen lisäksi käydään läpi Suomen kehitysavun sisältöä. Katsauksessa käsitellään tarkemmin pakolaisten vastaanottoa, ulkomaisten opiskelijoiden kouluttamista, velkahelpotuksia, rauhanturvaamista ja ilmastorahoitusta – niihin käytettyjä varoja raportoidaan usein kehitysapuna, vaikkeivät ne sitä välttämättä ole. Katsauksesta selviää, raportoiko Suomi näitä lukuja kehitysapuna ja miten muut maat toimivat.

Kepan ajankohtaiskatsaukset

Kepan ajankohtaiskatsaukset -sarja tarttuu ajankohtaisiin kehityskysymyksiin. Katsaukset taustoittavat ja antavat uusia näkökulmia julkiseen keskusteluun nousseisiin aiheisiin. Niissä esitetään myös suosituksia poliittisista ratkaisuista köyhyyden vähentämiseksi ja ihmisoikeuksien vahvistamiseksi. Katsaukset käsittelevät muun muassa kehitysyhteistyötä, kansainvälistä kauppapolitiikkaa ja muita globaaleja teemoja.

Katsaukset löytyvät Kepan verkkosivuilta osoitteesta:
www.kepa.fi/ajankohtaiskatsaukset

